

**Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
ім. Б. Д. Гаврилишина
Кафедра міжнародних економічних відносин**

БОДНАР Юлія Ігорівна

**СВІТОВИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
кваліфікаційна робота за освітнім ступенем «бакалавр»

Виконала студентка
групи МEB-41
Боднар Ю.І.

Науковий керівник
к.е.н., доцент
Баглей Р.Р.

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«__» _____ 20__ р.
Завідувач кафедри

Підпис

Тернопіль – 2025

ВСТУП

Актуальність дослідження теми криптовалют набуває все більшого значення в умовах глобалізації фінансових ринків та технологічних інновацій. Важливість криптовалют як нового виду цифрових активів, що базуються на технології блокчейн, важко переоцінити, оскільки вони значно змінюють традиційні уявлення про гроші та платежі. Використання криптовалют продовжує зростати, що спричиняє нові виклики та можливості для національних економік, державного регулювання та міжнародних фінансових систем. Враховуючи ці фактори, дослідження світового досвіду використання криптовалют є надзвичайно важливим для формування стратегії їх інтеграції у сучасні фінансові та технологічні системи.

Метою даного дослідження є вивчення сучасного стану використання криптовалют у світі, зокрема в Україні, а також визначення перспектив їх розвитку та регулювання на міжнародному рівні.

Для досягнення цієї мети в роботі ставляться такі **завдання**:

аналіз теоретичних засад функціонування криптовалют, їх видів та особливостей.

цінка сучасного стану використання криптовалют в різних країнах світу, зокрема в Україні.

ивчення підходів до регулювання криптовалют на міжнародному рівні.

Об'єктом дослідження є криптовалюти та їх використання в сучасному світі.

Предметом дослідження є особливості використання криптовалют в різних країнах, а також підходи до їх регулювання та розвитку.

У дослідженні застосовуються **методи** порівняння, аналізу, статистичного узагальнення та моделювання для визначення ефективності та перспектив функціонування криптовалют у світовій економіці.

Практична значимість результатів дослідження полягає в можливості використання отриманих висновків для розробки стратегій розвитку та

регулювання криптовалют в Україні, а також для міжнародних організацій, що займаються питаннями фінансових технологій та цифрових валют.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку джерел. Робота містить 34 сторінки, з них 31 сторінка основного тексту, 3 таблиці та 4 рисунки.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ

утність та види криптовалют

Криптовалюти виступають як альтернативний механізм здійснення фінансових операцій, що функціонує у віртуальному просторі, використовуючи криптографічні методи для забезпечення надійності та обробки транзакцій. На відміну від звичних валют, вони не підлягають контролю центральних банків чи державних органів, і всі операції обробляються та фіксуються в дистрибуційній мережі.

Ключовим елементом криптовалют є блокчейн — розподілена база даних, що акумулює записи всіх виконаних транзакцій. Власники криптовалют зберігають свої активи у цифрових гаманцях, доступ до яких регулюється приватними ключами [34].

Таблиця 1.1 надає різноманітні трактування поняття криптовалют, запропоновані як теоретиками, так і практиками. Наприклад, на офіційному сайті Bitcoin криптовалюти описуються як новий тип грошей та інноваційна платіжна система, що змінює традиційний підхід до фінансових операцій. У свою чергу, документи FATF та Європейського центрального банку роблять акцент на їхній децентралізованій структурі та відсутності єдиного централізованого контролю.

Деякі дослідники, зокрема Танклевська Н., Петренко В. та Карнаушенко А., підкреслюють, що криптовалюти використовують криптографічні методи для забезпечення конфіденційності та безпеки під час фінансових операцій. Загальний аналіз цих підходів дозволяє стверджувати, що криптовалюти є цифровими валютами, що функціонують у децентралізованій мережі, де кожна

транзакція та зберігання коштів гарантовано захищені та анонімні, а відсутність центрального управління додає системі стійкості та надійності.

Таблиця 1.1

Визначення криптовалют як грошей

Автор	Опис поняття «криптовалюта»
	Децентралізовані віртуальні валюти — це криптовалюти з відкритим програмним кодом, що працюють за математичними алгоритмами і не мають централізованого керівництва.
Європейський центральний банк	Віртуальні валюти, як-от біткойн, не є традиційними грошима або валютами згідно з економічними визначеннями і не мають юридичного статусу офіційної валюти.
Офіційний сайт Bitcoin	Криптовалюта, така як біткойн, є інноваційною формою платіжної системи та новим типом грошей.
Танклевська Н., Петренко В., Карнаушенко А.	Криптовалюта — це децентралізований цифровий актив, захищений криптографічними методами, що запобігає підробкам і забезпечує анонімність фінансових операцій.
Яцик Т.	Криптовалюта — це цифрова валюта, що функціонує в дистрибуційній мережі за допомогою криптографічного захисту.

Сословський В., Косовський І.	Криптовалюта — це засіб обміну у вигляді програмного коду з криптографічним захистом, який має децентралізовану систему випуску та обліку.
Молчанова Е., Солодковський Ю.	Криптовалюта — це форма валюти, де рух капіталу визначається попитом і пропозицією, а також підтримується через електронні платіжні системи.

Джерело: складено автором за матеріалами [1, 42, 15, 10, 12, 9, 4]

Термін «криптовалюта» з'явився завдяки застосуванню криптографічних технологій для забезпечення безпеки та верифікації транзакцій. Однією з найвідоміших криптовалют є Bitcoin (біткойн, BTC), який був запущений у 2009 році і став першим і найбільш популярним представником цього класу цифрових активів [34]. Однак, попри загальноприйняте враження, біткойн не був першою криптовалютою. До нього вже існували інші криптовалюти, які або не здобули широкого визнання, або зникли з часом. Точний момент створення Bitcoin і особа його творця, відомого під ім'ям Сатоші Накамото, залишаються невідомими.

Сатоші Накамото, чи то окрема людина, чи група осіб, розробили біткойн як першу анонімну цифрову валюту, що базується на технології блокчейн. Ця технологія, яка будується на принципах децентралізації та прозорості, дозволяє кожному брати участь у транзакціях, які записуються в загальний реєстр. Початкові ідеї Накамото знайшли підтримку серед прихильників криптографії та блокчейн-технологій, і біткойн став першим проектом, який реалізував концепцію децентралізованого обміну в фінансовій сфері. В листопаді 2008 року Накамото оприлюднив свої ідеї, а перший клієнт для біткойну був випущений в 2009 році. Згодом біткойн здобув велику популярність і став найвідомішою та найвпливовішою криптовалютою у світі,

з ціною, що виросла з одного долара за монету в 2011 році до понад 70 тисяч доларів за монету в 2021 році [30].

На сьогоднішній день існує безліч криптовалют, кожна з яких має свої унікальні особливості, але всі вони засновані на принципах децентралізованих систем передачі цінностей [41].

Сьогодні криптовалюти, спрямовані на забезпечення конфіденційності, надають користувачам можливість захищати свою особисту інформацію та зберігати анонімність своїх операцій. Через побоювання з приводу використання персональних даних урядами та корпораціями, ці криптовалюти набирають популярності серед тих, хто прагне зберегти приватність. Зростання інтересу до конфіденційних криптовалют сприяє розвитку децентралізованих і нерегульованих бірж, а також індивідуальних гаманців, які стають основними платформами для обміну та використання цих валют

На думку експертів, Біткойн є найнадійнішою криптовалютою. Його технічна структура забезпечує високу безпеку та стабільність мережі завдяки постійним оновленням від команди розробників. Ринкова стабільність і широке визнання дозволяють Біткойну підтримувати високий рівень довіри серед інвесторів і користувачів. Велика, активна та етична спільнота, яка орієнтується на прозорість своєї діяльності, забезпечує додаткову надійність і стійкість криптовалюти. Крім того, Біткойн знаходить реальне застосування в повсякденному житті, зокрема для міжнародних розрахунків і як інструмент збереження вартості, що значно підвищує його цінність як цифрового активу

Другим за рівнем безпеки вважається Ethereum (ETH). Він здобув популярність завдяки технології смарт-контрактів і високим стандартам безпеки в криптографії. Технічні переваги Ethereum включають наявність великої кваліфікованої спільноти розробників, яка постійно вдосконалює функціональність платформи. Ethereum утримує свою позицію як друга за величиною криптовалюта, що гарантує йому високу ліквідність і надійність.

Широкий спектр застосувань, таких як децентралізовані фінанси і управління ланцюгами постачання, підвищує його популярність і зміцнює його цінність

Третьою за рівнем безпеки криптовалютою є Binance Coin (BNB), що вирізняється стабільністю та корисністю завдяки тісному зв'язку з найбільшою в світі криптовалютною біржею — Binance. Потужність Binance Coin забезпечується його інтеграцією на блокчейн Binance Smart Chain, який славиться своєю ефективністю та високим рівнем захисту. Ринкова стабільність BNB забезпечує високу ліквідність і надійність, роблячи його важливим елементом криптовалютної екосистеми. Binance Coin активно використовується для сплати комісій на біржі Binance, отримання привілеїв та для реальних розрахунків у платіжних операціях. Включення BNB у широку екосистему Binance, зокрема в Binance Smart Chain та інші ініціативи, сприяє його стабільності та посиленню потенціалу [14].

Четвертою за рівнем безпеки криптовалютою є Tether (USDT), стейблкоїн, який прив'язаний до долара США за фіксованим курсом 1:1, що гарантує стабільність навіть на волатильних криптовалютних ринках. Його популярність на біржах та в криптоекосистемі забезпечує високу ліквідність і зручність для торгівлі в умовах ринкових змін. Підвищення прозорості щодо резервів Tether може сприяти зміцненню його надійності серед користувачів, які шукають способи мінімізувати вплив коливань цін [14].

П'ятою за рівнем безпеки криптовалютою є Cardano (ADA), яка відома своїм академічним підходом до розробки, заснованим на наукових дослідженнях і рецензованих публікаціях. Технічні переваги Cardano полягають у застосуванні обґрунтованих наукових методів для забезпечення захисту та стабільності блокчейн-мережі, а також акценті на масштабованості й інтеграції смарт-контрактів для подальшого прогресу. Cardano вже здобула популярність на ринку завдяки потенціалу для вирішення реальних задач у таких сферах, як фінансові послуги та ідентифікація. Її активна спільнота і

орієнтація на вирішення практичних проблем роблять криптовалюту привабливою для інвесторів. Крім того, акцент на енергоефективності та стійкості робить Cardano привабливою для екологічно орієнтованих інвесторів, що підвищує її можливості для довгострокового зростання [14].

Головною різницею між криптовалютами та токенами є їхня природа та функціональність. Криптовалюти, такі як біткойн, працюють на власних блокчейнах і зазвичай використовуються як засіб обміну або зберігання вартості. Токени ж створюються на основі вже існуючих блокчейнів і мають широкий спектр застосувань, зокрема для представлення цифрових активів, доступу до різних послуг або продуктів, а також участі в фінансових інструментах.

Особливістю токенів є їхня гнучкість у використанні, зокрема для надання прав на активи, доступу до додатків і послуг, а також для спрощення транзакцій у децентралізованих екосистемах. Токени використовують інфраструктуру та рівень безпеки наявних блокчейнів, що сприяє розвитку інноваційних децентралізованих додатків і сервісів [43].

Таким чином, вивчення природи та різновидів криптовалют дозволяє краще зрозуміти їхню важливість у сучасному фінансовому та технологічному середовищі. Цей аналіз є важливим для розуміння основних принципів їхнього функціонування та для оцінки потенціалу їх розвитку в майбутньому.

ідходи до регулювання використання криптовалют у країнах світу

Зі збільшенням глобальної популярності криптовалют багато країн почали впроваджувати законодавчі ініціативи для регулювання цього сектору. Проте на сьогоднішній день стан правового регулювання криптовалют залишається змінним і непередбачуваним. Норми, які визначають регулювання криптовалют, охоплюють як правові, так і процедурні аспекти, встановлені урядами для контролю над різними аспектами цифрових активів. Вони можуть включати детальні положення, спрямовані на підтримку користувачів блокчейн-технологій, або ж введення повної заборони на торгівлю чи використання криптовалют.

Таблиця 1.2 містить основні підходи до регулювання криптовалют у різних країнах світу. Країни, які лояльно ставляться до криптовалют, такі як Сальвадор та Швейцарія, активно підтримують розвиток криптовалютних ринків, створюючи сприятливе середовище для бізнесу, який працює з блокчейн-технологіями та криптовалютами. Водночас країни з жорстким регулюванням, як Китай та Болівія, вводять заборону на будь-яку криптовалютну діяльність. Збалансований підхід, характерний для країн ЄС, поєднує підтримку інновацій з впровадженням норм, що зменшують ризики, таких як правила боротьби з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму (ПВК/ФТ) та вимога «Знай свого клієнта» (KYC). Ці дані мають велике значення для розуміння світових тенденцій у регулюванні криптовалют і для вибору найкращих юрисдикцій для реалізації криптовалютних проектів.

Таблиця 1.2

Основні підходи до регулювання використання криптовалют у світі

Підхід	Країни	Сутність
Країни, що підтримують криптовалюту	Сальвадор, Естонія, Мальта, Швейцарія	Активно заохочують розвиток криптовалютних ринків, створюючи сприятливі умови для

		бізнесу, що працює з блокчейн-технологіями. Мета — забезпечити баланс між інноваціями та захистом інвесторів.
Країни з суворим регулюванням	Алжир, Болівія, Китай, Непал	Забораляють використання криптовалют, включаючи ICO та торгівлю, через побоювання щодо спекуляцій та фінансової нестабільності.
Збалансовані підходи	Країни ЄС та інші юрисдикції	Застосовують збалансований підхід, визнаючи переваги блокчейн-технології, водночас впроваджуючи нормативні акти для зниження ризиків, включаючи ПВК/ФТ та КҮС.

Джерело: складено автором за матеріалами [26]

Правові норми, що стосуються цифрових активів, включають регулювання їх створення, придбання, обміну та торгівлі. Вони також визначають правила інтеграції цифрових активів у фінансові системи та встановлюють вимоги для взаємодії з економічною та фінансовою інфраструктурою через державні органи та законодавчі акти [22].

У Великій Британії, незважаючи на відсутність спеціалізованих законів для криптовалют, існують певні правила щодо їх використання. Наприклад, криптовалютні біржі, що функціонують на території країни, зобов'язані проходити реєстрацію. Криптовалюти не визнаються законними платіжними засобами, але доходи та збитки від операцій з ними обкладаються податком на приріст капіталу.

Тим самим, Великобританія встановила чіткі вимоги щодо використання криптовалют, не визнаючи їх офіційними платіжними засобами, а також зобов'язала криптовалютні біржі реєструватися на її території. Після виходу з ЄС у 2020 році країна адаптувала регуляції, що діяли в межах 5AMLD (5-та директива ЄС щодо боротьби з відмиванням грошей) і 6AMLD (6-та директива ЄС), до свого національного законодавства. Це вимагало реєстрації криптовалютних бірж у Управлінні з питань фінансової поведінки (FCA) та виконання вимог щодо боротьби з фінансуванням тероризму (AML/CFT) [24].

Крім того, FCA та Банк Англії активно вивчають можливості регулювання стейблкоїнів — цифрових активів, які прив'язані до іншого активу і здатні забезпечувати стабільність вартості. Банк Англії зазначає, що стейблкоїни можуть надавати споживачам і роздрібним торговцям Великої Британії важливі переваги, серед яких прискорення та здешевлення платіжних процесів [23].

В короткостроковій перспективі законодавство Великої Британії щодо криптовалют, ймовірно, залишатиметься узгодженим із європейськими регуляціями, однак з часом країна може ухвалити окремі рішення, що будуть відрізнятися від європейських стандартів. У 2021 році Міністерство фінансів Великої Британії оголосило про намір провести консультації щодо включення криптовалют до регулювання фінансової реклами та продовжити розгляд «ширшого регуляторного підходу» до криптоактивів. У січні 2022 року уряд оголосив, що планує запровадити законодавчі акти, що стосуються «оманливої реклами криптоактивів», з метою адаптації рекламних матеріалів до норм фінансової реклами [24].

Швейцарія стала важливим осередком для стартапів у галузі цифрових валют і блокчейн-технологій, відомим як Crypto Valley, завдяки стабільному технологічному, економічному та політичному середовищу. Країна приваблює міжнародних підприємців завдяки гнучкому підходу до регулювання, підтримці інновацій та наявності провідних науково-дослідних інститутів. Особливо відомим стало місто Цуг, яке завдяки вигідному

оподаткуванню і доступу до наукових та бізнес-центрів приваблює кваліфікованих фахівців з усього світу [37].

У Швейцарії нагляд за криптовалютами та блокчейн-проектами здійснюється Швейцарським органом з нагляду за фінансовими ринками (FINMA). Цей орган надає рекомендації щодо відповідності законодавчим вимогам, видає ліцензії для криптовалютової діяльності та контролює виконання норм, що стосуються боротьби з відмиванням грошей. Вже в 2018 році FINMA почала співпрацю з Швейцарським державним секретаріатом з міжнародних фінансів (SIF), з метою сприяти розвитку блокчейн-проектів і вдосконаленню правового поля. Для легальної роботи у криптовалютному секторі компанії мають пройти процес ліцензування, отримавши дозволи на проведення криптографічної діяльності. Швейцарське Федеральне податкове управління (FTA) визнає криптовалюти як активи, що дозволяють їх обмін і використання в комерційних цілях на законних підставах [19].

Платіжні токени не визнаються офіційними платіжними засобами, проте їх можна використовувати як приватні платіжні засоби за взаємною згодою учасників угоди, при цьому вони підлягають регулюванню швейцарськими законами, що борються з відмиванням грошей. Швейцарський наглядовий орган з фінансових ринків опублікував нормативне керівництво щодо класифікації стабілізаційних tokenів в рамках Керівних принципів ІСО, оприлюднених у вересні 2019 року. Згідно з швейцарськими правилами, стабілізаційні токени зазвичай класифікуються як суміш активів або платіжних tokenів. Хоча платіжні токени не є законними платіжними засобами, вони можуть бути використані як засоби для приватних платежів за згодою сторін і підлягають регулюванню в рамках законодавства з боротьби з відмиванням грошей [35].

Криптовалюти в Європейському Союзі мають офіційний статус у більшості країн, однак правила їх обміну значно відрізняються в різних державах-членах. Крім того, оподаткування криптовалют варіюється від 0%

до 48% [23]. У 2016 році Європейська Комісія запропонувала зміни до Четвертої Директиви по боротьбі з відмиванням грошей (AMLD), розширивши її на постачальників гарантів-зберігачів та платформи для обміну криптовалютами. Це зобов'язує криптовалютних провайдерів дотримуватися вимог щодо обачності, а також впроваджувати політики для запобігання відмиванню грошей і фінансуванню тероризму.

Оновлений варіант директиви був прийнятий Європейським парламентом і Радою ЄС та набув чинності через три дні після публікації в офіційному віснику ЄС. У 2018 році Європейська Комісія представила план дій для інтеграції новітніх технологій у фінансові послуги, в тому числі блокчейн і хмарні сервіси [35].

У вересні 2020 року Європейська Комісія прийняла Регламент ринків криптовалют (MiCA), мета якого — забезпечити захист споживачів, стандартизувати криптовалютну галузь та ввести нові ліцензійні вимоги. Цей регламент набув чинності в липні 2023 року, надаючи регуляторам необхідні інструменти для контролю за криптовалютною діяльністю, щоб запобігти відмиванню грошей та фінансуванню тероризму, а також забезпечити захист користувачів. У квітні 2023 року парламент також ухвалив вимоги для деяких криптослужб про обов'язкове отримання операційної ліцензії [25].

З травня 2023 року Європейський Союз вводить перші в історії всебічні правила для криптовалютних ринків під назвою Регламент ринків криптовалютних активів (MiCA). Згідно з цими нормами, кожна компанія, що здійснює операції з криптовалютами, повинна отримати відповідну ліцензію. З січня 2026 року всі постачальники послуг повинні будуть збирати інформацію про відправників і бенефіціарів криптовалютних переказів, незалежно від суми операцій. Крім того, всі гаранті з балансом понад 1000 євро повинні пройти перевірку перед виконанням транзакцій [23].

РОЗДІЛ 2.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТ У СВІТІ

Сучасний стан використання криптовалют в Україні

Криптовалюти, що стали важливою частиною глобальної фінансової системи, привернули значну увагу як інвесторів, так і регуляторів. Україна, як частина світової економіки, активно залучена до цього процесу. Розвиток криптовалют в Україні має свої унікальні характеристики, визначені економічними, політичними та соціальними умовами.

Повномасштабна війна, що почалася 24 лютого 2022 року, значно вплинула на криптовалютний ринок. Хоча на початку 2022 року спостерігалось певне зниження інтересу до української гривні, Україна займає друге місце в світі за рівнем використання криптовалют серед населення, з показником 16%

17 березня 2022 року Верховна Рада України ухвалила закон «Про віртуальні активи» № 2074-IX. Спочатку цей нормативно-правовий акт було призупинено через вето президента, але пізніше його остаточна версія була прийнята. За оцінками, близько 6,5 мільйонів громадян України, що складає 15,72% від загальної кількості населення, мають криптовалюти. Україна також зайняла п'яту позицію у Глобальному індексі впровадження криптовалют у 2023 році, що є зниженням порівняно з 2022 роком, коли країна посідала третє місце [38].

З початком війни уряд України активно почав використовувати криптовалюти для збору фінансових коштів і надання гуманітарної допомоги. Завдяки запровадженню правових норм для криптовалют Міністерство цифрової трансформації України змогло оперативного залучати криптовалютні пожертвування. У березні 2022 року було зібрано майже 55 мільйонів доларів

у криптовалюти, а до серпня ця сума перевищила 100 мільйонів доларів. Крім того, Binance організував «Фонд надзвичайної допомоги для України», надавши ще 10 мільйонів доларів для підтримки української влади [21].

На графіку 2.1 відображено криптовалюти, отримані на гаранті проукраїнських фандрайзерів. Основними криптоактивами, отриманими Україною, є: Ether (68,1 млн дол. США), Tether (64,2 млн дол. США), Bitcoin (39,3 млн дол. США). Серед інших криптовалют, що надійшли, є: BNB Coin (10,3 млн дол. США), Polkadot (9,5 млн дол. США), Near Protocol (5,3 млн дол. США), Binance USD (4,8 млн дол. США), Solana (3,9 млн дол. США) та інші (6,5 млн дол. США).

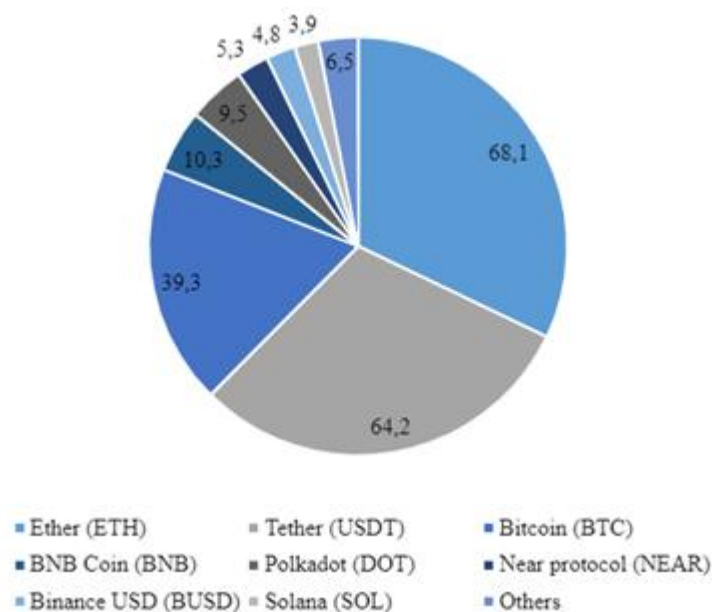

Рис. 2.1. Криптоактиви, отримані на гаранті проукраїнських фандрайзерів, у 2022 році, млн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалами [18]

Більше 80% всіх фінансових внесків було зібрано в кінці лютого та в березні 2022 року, після початку військових дій, після чого обсяги пожертв значно скоротилися. Так, у листопаді 2022 року на проукраїнські гаранті надійшло близько 600 тисяч доларів у Bitcoin (BTC) та Ethereum (ETH) [18]. Крім того, біткоїн залишався найбільш популярною криптовалютою серед державних службовців України у 2022 році — її задекларували 648 осіб, що

становить 45% від загальної кількості декларацій (у 2021 році це число було лише 356 чиновників) [6].

Аналіз впровадження криптовалют в Україні показує, що їхнє використання активно зростає, що є частиною глобальної тенденції до розвитку децентралізованих фінансових систем. Водночас, виникають значні виклики для національної економіки, пов'язані з використанням криптовалют. Український уряд активно розробляє правову та регуляторну базу для криптовалют, щоб надати їм офіційний статус і інтегрувати в економічну інфраструктуру країни.

Місцеві ІТ-компанії та стартапи успішно застосовують блокчейн-технології для різноманітних фінансових операцій, зокрема в фінансових технологіях (фінтех). Криптовалюти отримують дедалі більше визнання серед українців, які використовують їх не тільки як інвестиційний інструмент, але й для захисту своїх фінансів від інфляції та економічних потрясінь. Однак, попри значні переваги, криптовалюти стикаються з серйозними проблемами, пов'язаними з безпекою та шахрайськими схемами, що вимагає постійної уваги як від регуляторів, так і від самих користувачів криптовалют.

Особливості використання криптовалют в країнах світу

На сьогодні криптовалюти мають суттєвий вплив на глобальні фінансові ринки. Щороку все більше людей і компаній звертаються до криптовалют для інвестицій, торгових операцій і проведення транзакцій. Платформи для обміну криптовалютами стають все більш доступними, а технологія блокчейн активно впроваджується в різних секторах — від фінансів до логістики. Країни адаптуються до цих змін, вводячи регулювання, яке сприяє забезпеченню безпеки та стабільності ринку криптовалют.

Податкові органи по всьому світу почали звертати увагу на криптовалюти. У 2016 році питання їх оподаткування ще не піднімалося, але згодом IRS почав вимагати від криптовалютних бірж, таких як Coinbase та Kraken, надання даних про американських платників податків. В ЄС, зокрема у Франції та Польщі, також було введено оподаткування криптовалют на рівні 19%. Податкове зобов'язання виникає при обміні криптовалюти на традиційну валюту чи товари/послуги.

Німеччина на сьогодні є найбільш сприятливою податковою юрисдикцією для криптовалют у ЄС. У Німеччині продаж криптовалют не обкладається податком, якщо він здійснюється через рік після їх придбання. Словаччина також має вигідне податкове законодавство, з податком 7% при продажу криптовалют після року володіння. В інших країнах ЄС ставки податків варіюються від 10% до 15% (Угорщина, Хорватія, Болгарія), в той час як у таких країнах, як Іспанія, Австрія, Італія та Латвія, податки складають від 0% до 27,5% [40].

На рис. 2.2 показано, що найбільший відсоток власників криптовалют за 2022 рік припадає на людей віком від 24 до 34 років (15,5% серед чоловіків і 9,5% серед жінок). Наступними йдуть люди віком від 16 до 24 років: серед чоловіків — 13,3%, серед жінок — 6,4%. Володарі криптовалют віком 35-44 роки займають третє місце: серед чоловіків — 13,2%, серед жінок — 8%. Жінки цієї вікової групи мають вищий відсоток, ніж жінки віком 16-24 роки.

Користувачі криптовалют віком 45-54 роки йдуть на передостаннє місце — 9,9% серед чоловіків і 5,8% серед жінок. Останніми йдуть користувачі віком 55-64 роки: серед чоловіків — 5,6%, серед жінок — 3,5%.

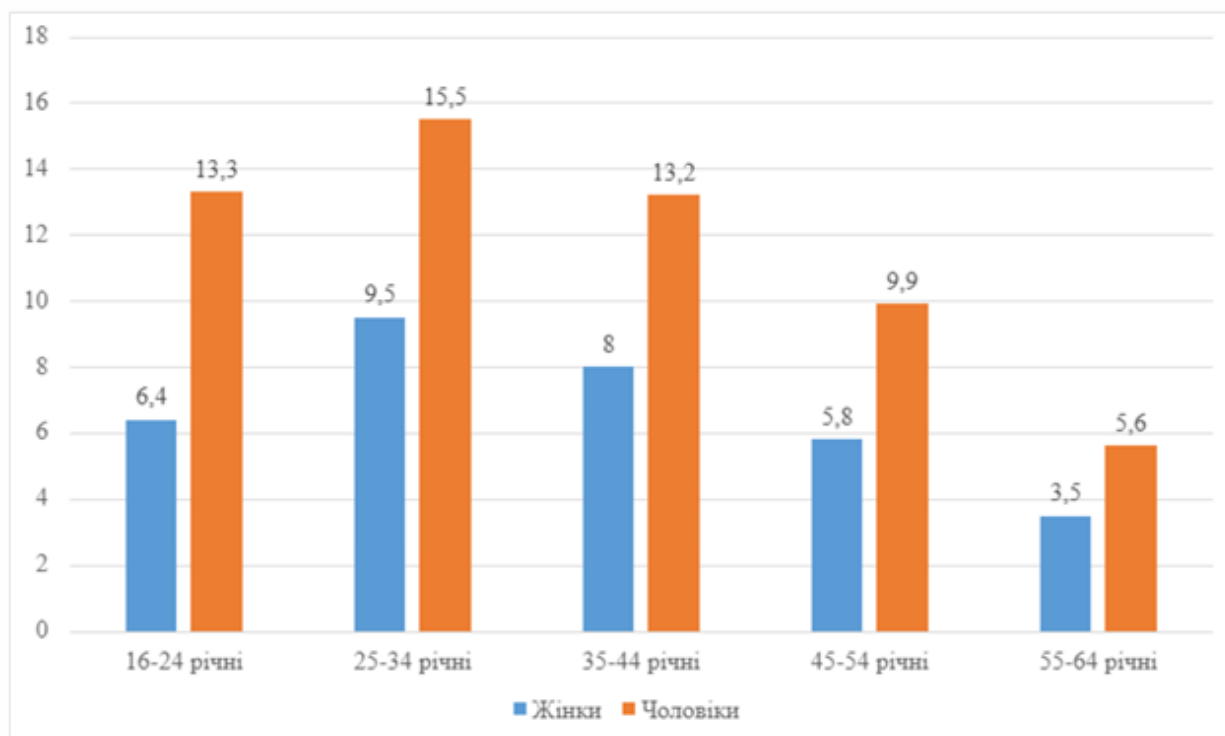

Рис. 2.2. Володіння криптовалютою за віком і статтю у 2022 році, %
Джерело: складено автором за матеріалами [32]

Отже, можна зробити висновок, що близько 12,7% чоловіків, які користуються Інтернетом віком від 16 до 64 років, володіють децентралізованими цифровими валютами, такими як біткойн або ефір. Для жінок цей показник складає лише 7,2%. Найбільша ймовірність володіння криптовалютою серед молоді, зокрема серед мілленіалів, але з віком ця ймовірність значно знижується. Менше одного з двадцяти користувачів Інтернету віком 55-64 роки має криптовалюту, що вказує на можливий «цифровий розрив» у майбутньому.

Дослідження також показують, що 31% американців віком від 18 до 29 років інвестували, торгували або використовували криптовалюти, в порівнянні з меншими показниками серед старших вікових груп. Чоловіки в два рази частіше використовують криптовалюти, ніж жінки (22% проти 10%). Це розходження особливо виражене серед молодших вікових груп і поступово

зменшується з віком. Додатково, представники азіатських, чорних і латиноамериканських спільнот значно частіше інвестують у криптовалюти, ніж біле населення.

У червні 2021 року фінансове управління Великої Британії опублікувало звіт, який свідчить про значне збільшення інтересу до криптовалют: 78% дорослих осіб чули про них, а кількість власників криптоактивів зростає з 1,9 мільйона у 2020 році до 2,3 мільйона в 2021 році. Ставлення до криптовалют змінюється: все більше людей вважають їх альтернативою традиційним інвестиціям, і половина з тих, хто планує інвестувати в майбутньому, проявляє більший інтерес до цих активів.

На лютий 2022 року ринкова капіталізація криптовалют у Європейському Союзі зростає вісім разів за два роки, досягнувши 1,5 трильйона євро, хоча це на 1 трильйон євро менше від рекорду листопада 2021 року. Очікується, що криптовалюти набудуть ще більшого поширення, зокрема в Словаччині та Нідерландах, де 6% та 8% населення відповідно володіють криптоактивами [27].

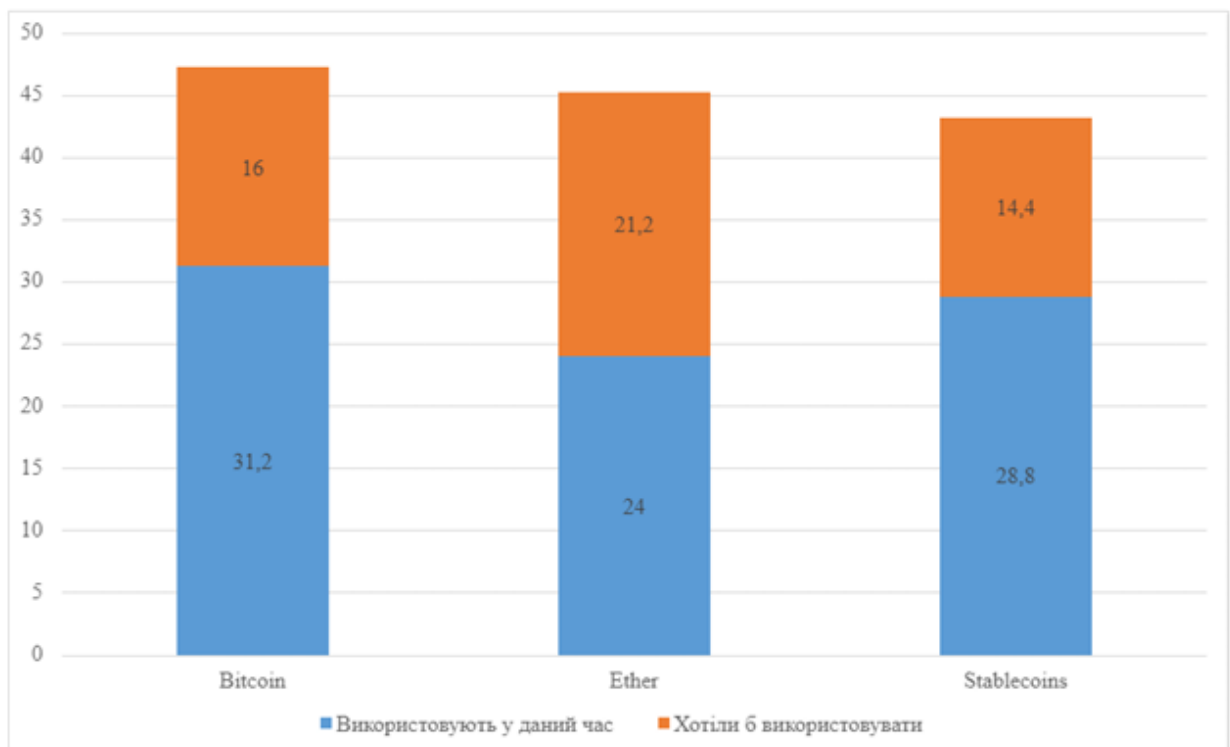

Рис. 2.3. Використання криптовалюти транснаціональними компаніями у 2021 році, %

Джерело: складено автором за матеріалами [32]

Незважаючи на те, що біткойн досяг історичного максимуму, загальна ринкова капіталізація криптовалют продовжує зростати, перевищивши ВВП Німеччини — третьої за величиною економіки світу. Криптовалюти набувають все більшої популярності на ринках і активно інтегруються в традиційну фінансову систему. Це видно через збільшення кількості компаній, які займаються блокчейн-технологіями, та їхню загальну вартість. Крім того, країни з низьким середнім доходом, такі як Сальвадор, активно впроваджують криптовалюту, ставши лідерами в цій сфері [44].

Як показано на рис. 2.3, транснаціональні компанії почали активно інтегрувати криптовалюту в свою діяльність. Так, 31,2% компаній віддають перевагу Bitcoin, а ще 16% планують його впровадити (разом 47,2%). Наступною популярною криптовалютою є Stablecoins, яку обирають 28,8% компаній, а 14,4% мають намір її запровадити (разом 43,2%). Ether (Ethereum) займає третє місце, з 24% компаній, які його використовують, і ще 21,2%, що мають намір його впровадити (разом 45,2%).

За результатами опитування 2021 року, 58% транснаціональних компаній використовували хоча б одну форму криптовалюти. Цей інтерес частково пояснюється збільшенням використання криптовалют для оплат в сфері електронної комерції. Згідно з даними платіжного процесора для криптовалют CoinGate, кількість операцій у 2022 році зросла на 63%, досягнувши 927,294 операцій. Хоча це поки що лише невелика частина світової економіки, варто зазначити, що нова технологія використовується для платежів кожні 34 секунди, що є вражаючим показником швидкості та зручності [32].

На рис. 2.4 видно, що перше місце серед користувачів криптовалют займає Таїланд (20,1%). За ним йдуть Нігерія, Філіппіни та Південна Африка (ПАР), де рівень володіння криптовалютами становить 19,4%. Четверте місце займає Туреччина з 18,6%, а п'яте — Аргентина (18,5%), що відстає на 0,1%

від Туреччини. Індонезія має трохи нижчий показник — 16,4%, а Бразилія знаходиться на наступному місці з 16,1%.

Сінгапур займає восьму позицію з 15,6%, Південна Корея — дев'яту з 13,4%, а Малайзія замкнула десятку з 13,2%.

Далі йдуть країни з середнім рівнем володіння криптовалютою, зокрема Нідерланди (13,1%), Швейцарія (12,9%), США (12,7%), Індія (12,6%), Кенія (12,5%), В'єтнам (11,2%), Австралія (11,1%), Ірландія (11,1%), Австрія (10,4%), Колумбія (10,2%), Португалія (9,7%), Канада (9,6%), Бельгія (9,4%), Гонконг (9,4%), Німеччина (9%), Іспанія (9%), Нова Зеландія (8,8%), Греція (8,6%), Данія (8,3%), Швеція (8,3%), Велика Британія (8,3%), Румунія (7,9%), Мексика (7,3%), Франція (6,4%), Японія (6,4%), Італія (6,3%), Китай (5,7%), Єгипет (5,6%) і Польща (5,3%).

Найнижчий рівень володіння криптовалютою зафіксовано в Саудівській Аравії (3,6%), Марокко (3,1%) та Ізраїлі (3%) [33].

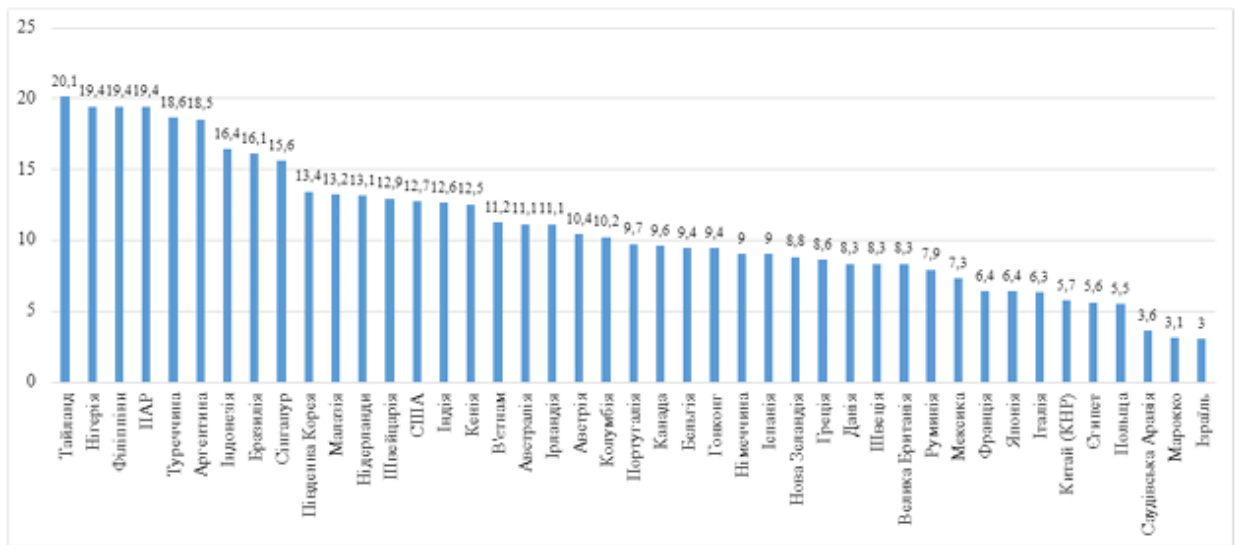

Рис. 2.4. Право власності на криптовалюту за країнами у 2022 році, %
Джерело: складено автором за матеріалами [29]

Криптовалютні біржі відіграють важливу роль у сфері цифрових валют, оскільки вони функціонують як онлайн-платформи, які дають змогу користувачам здійснювати купівлю, продаж та обмін різних криптовалют. Ці біржі забезпечують необхідну ліквідність на ринку, дозволяючи проводити угоди в реальному часі. Окрім базових функцій обміну, такі платформи часто

надають додаткові сервіси, такі як зберігання цифрових активів, аналітичні інструменти та підтримку різних видів криптовалютних гаманців. Проте, безпека є однією з основних проблем для таких платформ, оскільки вони можуть стати мішенню для хакерських атак.

У таблиці 2.1 наведено шість найбільших криптовалютних бірж за 2022 рік, згідно з кількістю активних користувачів на офіційних сайтах цих компаній.

Таблиця 2.2

Провідні криптовалютні біржі у 2022 році

Біржа	Кількість криптовалют	Комісія відправника/приймача	Валюти FIAT	Стейблкоїни
				Так
				Так
				Так
				Так
			Немає	Так
			Немає	Так

Перша біржа — Binance, яка володіє найбільшим асортиментом криптовалют — 393. Комісії для відправника та отримувача є найнижчими серед усіх платформ і складають 0,1%/0,1%. Binance також пропонує різноманітні валюти FIAT, такі як EUR, GBP, AUD, BRL, NGN, RUB, TRY, UAH, ZAR, і підтримує стейблкоїни.

Другою за популярністю є Kraken, на якій представлено 197 криптовалют. Комісії для відправника та отримувача складають 0,16%/0,26%, що є другими найнижчими після Binance. Kraken підтримує валюту FIAT (EUR, USD, GBP, CAD, CHF, JPY) та також пропонує стейблкоїни.

Третя біржа — Zonda (раніше BitBay), на якій доступні 54 криптовалюти. Комісії на цій платформі доволі високі — 0,3%/0,43%. Zonda підтримує валюту FIAT (PLN, EUR, USD, GBP) та стейблкоїни.

Четверта біржа — Coinbase, яка надає доступ до 209 криптовалют. Комісії на Coinbase є найвищими серед усіх представлених бірж — 0,4%/0,6%. Coinbase підтримує валюту FIAT (EUR, USD, GBP, AUD, CAD, CHF, JPY) і також працює зі стейблкоїнами.

П'ята біржа — Crypto.com, на якій доступні 222 криптовалюти. Комісія для відправника та отримувача становить 0,4%/0,4%. Хоча Crypto.com не має великого вибору валют FIAT, вона підтримує стейблкоїни, що робить її привабливою для тих, хто шукає стабільні активи для торгівлі та збереження. Платформа також надає можливість використовувати криптовалютні картки для зручних оплат у магазинах, що додає їй популярності серед користувачів криптовалют.

Остання біржа в списку — Huobi, яка пропонує 578 криптовалют. Комісії для відправника та отримувача є помірними і складають 0,2%/0,2%. Huobi не підтримує валюту FIAT, але пропонує широкий вибір криптовалют і стейблкоїнів. Вона є однією з найбільших платформ для трейдингу, але відсутність підтримки фіатних валют може бути недоліком для користувачів, які хочуть здійснювати депозити та зняття коштів в традиційних валютах.

Головною характеристикою цих платформ є їхні індивідуальні переваги та особливості. Binance виділяється величезним асортиментом криптовалют і низькими комісіями, що робить її однією з найбільш популярних на ринку. Kraken славиться своєю високою безпекою, а також можливістю торгівлі з кредитним плечем, що приваблює досвідчених трейдерів. Zonda, у свою чергу, пропонує зручний доступ до польської валюти і має низькі комісії, що робить її привабливою для користувачів, що працюють з польським ринком. Coinbase відрізняється високим рівнем безпеки та стабільністю, що важливо для інвесторів, які цінують захист своїх активів. Crypto.com славиться привабливими комісіями та додатковими послугами, такими як криптовалютні картки, що забезпечують зручний доступ до своїх коштів. Huobi, з її широким вибором криптовалют та помірними комісіями, є важливим гравцем на ринку,

хоча обмеження в підтримці фіатних валют можуть бути мінусом для деяких користувачів.

Таким чином, особливості використання криптовалют у різних країнах світу підкреслюють їхню роль як альтернативного фінансового інструменту та засобу інвестування, вказуючи при цьому на певні виклики, пов'язані з їх використанням на міжнародному рівні.

Перспективи розвитку функціонування криптовалют у світі

Криптовалюти за останні роки перетворилися на невід'ємну частину глобальної фінансової системи, що кардинально змінює традиційне сприйняття грошей та їх функцій у сучасному світі. Від моменту їх появи вони пройшли значний шлях еволюції, ставши впливовим інструментом на економічному та соціальному рівнях, трансформуючи способи ведення бізнесу, проведення платежів і зберігання активів.

У 2023 році спостерігались позитивні тренди на ринку криптовалют, які продовжилися й у 2024 році. Біткойн та інші популярні криптовалюти, такі як ефір, досягли нових історичних максимумів, значною мірою завдяки запуску біткойн-ETF та зростаючому інституційному інтересу до криптовалют. Це стало важливим етапом у розвитку криптовалют, адже забезпечило більш широке прийняття цих активів серед великих фінансових установ і фондів. Підвищений попит з боку інституційних інвесторів і фондів лише підтвердив стабільність і важливість криптовалют на фінансових ринках. Якщо ця тенденція збережеться, ми можемо очікувати подальше зростання криптовалют, подібне до того, що спостерігалось у 2021 році, коли ринок пережив справжній бум. Станом на 13 березня 2024 року, біткойн подорожчав на 65,4%, а ефір на 70,2% у порівнянні з попереднім роком [13], що є яскравим підтвердженням продовження цього тренду.

Ці події демонструють, що криптовалюти мають все більший вплив на глобальні фінансові ринки, і їхня роль лише зростатиме в майбутньому. Криптовалюти продовжують змінювати не лише економічні процеси, але й соціальні відносини, надаючи людям можливість взаємодіяти з фінансовими інструментами по-новому, без традиційних посередників, таких як банки чи фінансові установи. Це сприяє більшій інклюзивності, надаючи доступ до фінансових послуг навіть тим, хто раніше був позбавлений такої можливості.

У 2024 році також спостерігається збільшення уваги до стейблкоїнів, які забезпечують більшу стабільність на ринку криптовалют, оскільки вони

прив'язані до традиційних активів, таких як долар США або золото. Це дозволяє зменшити волатильність, яка була однією з головних перешкод для масового впровадження криптовалют в повсякденні фінансові операції. Біткойн, ефір і стейблкоїни займають лідируючі позиції на ринку, і очікується, що їхній вплив на економіку та фінансові ринки буде тільки зростати в майбутні роки.

Різноманітні дослідження вказують на те, що криптовалютами вже активно користуються близько 200-300 мільйонів осіб, і цей ринок продовжує стрімко розвиватися. Серед країн, що активно впроваджують криптовалюти, В'єтнам став одним із найбільш прогресивних ринків. Прогнози від Allied Market Research стверджують, що до 2030 року ринок криптовалют може збільшитися втричі, до понад 5 мільярдів доларів США, завдяки таким факторам, як розвиток грошових переказів і глобальних платіжних систем. Це свідчить про те, що криптовалюти продовжуватимуть своє швидке зростання і ставатимуть важливішим інструментом у глобальній економіці в майбутньому

В останні роки криптовалюти стали набувати все більшої популярності серед різних груп користувачів, включаючи онлайн-бізнеси, інвесторів, геймерів та звичайних споживачів. Відзначається, що ці цифрові активи приваблюють не лише тих, хто шукає нові способи інвестування, а й широке коло людей, які використовують криптовалюти для покупок, платежів або розрахунків у міжнародному масштабі. Прогнози, надані Statista, вказують, що до 2028 року світовий крипторининок може досягти обсягу 71,7 мільярда доларів. Це підтверджує наявність стійкого росту та безперервну популярність криптовалют, які здатні забезпечити зручні альтернативи традиційним платіжним системам та інвестиційним інструментам [28].

Загалом, аналіз перспектив використання криптовалют у світі вказує на їхню зростаючу роль у фінансовій системі, а також на інноваційний потенціал, який вони мають у ряді інших важливих сфер, таких як технології, фінансові послуги та децентралізовані рішення.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРИПТОВАЛЮТИ

3.1. Розвиток та регулювання криптовалют у глобальному контексті

Глобалізаційні процеси, стрімкий розвиток фінансових ринків, швидке зростання комп'ютеризації та інновації в інформаційних технологіях стали основними двигунами появи нових моделей взаємодії між людьми та створення численних нових фінансових інструментів.

У контексті створення мережевих організацій, де кожен учасник — незалежно від свого місця в економічній ієрархії — може без значних витрат ефективно співпрацювати з іншими, як у питаннях спільної діяльності, так і в торгових відносинах чи в рамках Інтернет-мережі, виникло поняття «інформаційно-мережеві гроші», яке набуває дедалі більшого поширення.

Поширення терміну «криптовалюта» відбулося після фінансової кризи 2008-2009 років, що серйозно підірвала стабільність світової грошової системи та зменшила довіру до долара США. Це спричинило появу ідей щодо створення нової валюти. Перше посилення на криптовалюту як альтернативну валютну систему належить Вей Даю ще в 1998 році. Технічні принципи функціонування криптовалют були вперше детально пояснені японським програмістом Сатоші Накамото в 2009 році.

Криптовалюта являє собою цифрову валюту, яка ґрунтується на криптографії та складних математичних алгоритмах для її створення та захисту транзакцій.

На сьогодні існують різні підходи до правового регулювання криптовалют, як на національному, так і на міжнародному рівнях. Багато економічно розвинутих країн, серед яких США, Німеччина, Японія, Франція і Фінляндія, легалізували криптовалюту, надавши їм офіційний правовий статус і визначивши чіткі юридичні рамки для таких активів, як біткоїн та інші

цифрові валюти. Крім того, ці країни розробили відповідну судову практику для регулювання криптовалютного ринку.

З 1 квітня 2017 року Японія офіційно визнала криптовалюту платіжним засобом завдяки прийнятому парламентом закону, який чітко зазначає, що криптовалюти виконують функцію засобу обміну, але не є офіційною валютою країни. Біткоїн може використовуватися для обміну на товари та послуги у продавців, які згодні їх прийняти. Перетворення криптовалюти на традиційну валюту відбувається через онлайн-платформи для обміну цифрових валют, платіжні системи або обмінні пункти.

Японія обрала чітку і логічну стратегію використання криптовалют, зокрема підкреслюючи їх основну особливість — анонімність. Оскільки криптовалюти функціонують в децентралізованій мережі, що не піддається повному контролю з боку держави, існують потенційні ризики використання таких валют для фінансування тероризму, наркотрафіку та інших незаконних дій. Проте для тих, хто хоче легально використовувати біткоїни, обов'язковою є ідентифікація через банк. Таким чином, Японія створює стабільний та контрольований ринок криптовалют, забезпечуючи безпеку для учасників.

Згідно з результатами масштабного дослідження, проведеного аналітиками Citibank, Україна увійшла до четвірки країн із найбільшим ринком Bitcoin, який досяг 2,5 мільярда доларів. В Україні активно функціонують великі девелоперські та дослідницькі компанії, серед яких Distributed Lab та біткоїн-агентство Kuna, яке є найбільшим в СНД. Одним з проєктів Kuna є криптовалютна біржа, а також активно розвивається криптовалютне співтовариство.

Криптовалюта не є офіційним платіжним засобом в Україні, що підтверджується нормами чинного законодавства. Відповідно до частини 1 статті 99 Конституції України, єдиною національною валютою є гривня. Це також підтверджується пунктом 3.3 статті 3 Закону України від 05.04.2001 р. №2346-III «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» та частиною 1 статті 3 Декрету Кабінету Міністрів України №15-93 від 19.02.1993 р. «Про

систему валютного регулювання і валютного контролю», згідно з якими гривня є єдиним законним платіжним засобом в Україні, який обов'язково приймається всіма суб'єктами господарювання для проведення платежів. Згідно з пп. 14.1.93 Податкового кодексу України, під терміном «кошти» мається на увазі тільки гривня або іноземна валюта [7; 3; 8].

Згідно з частиною 1 статті 2 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю», як резиденти, так і нерезиденти можуть бути власниками валютних цінностей на території України. Резиденти також мають право володіти валютними активами за межами держави, за винятком випадків, які визначаються законодавчими актами України. Перелік валютних цінностей, згідно з статтею 1 цього Декрету, включає в себе валюту України, платіжні документи та інші фінансові інструменти, деноміновані як в національній, так і в іноземній валюті, а також банківські метали [8].

В умовах ослаблення національної валюти, якою є гривня, легалізація криптовалют як засобу для платежів може призвести до негативних економічних наслідків, таких як посилення інфляції, подальше знецінення гривні та можливість ухилення від валютного контролю.

3.2. Перспективи майбутнього криптовалютних технологій у фінансових системах

З 2020 року Верховна Рада України розпочала обговорення питання легалізації криптовалют та майнінгу. Проект Закону «Про віртуальні активи» був поданий для розгляду 11 червня 2020 року. 8 вересня 2021 року цей закон був ухвалений, однак Президент наклав на нього вето. Причиною такого рішення стало визнання створення нового органу для регулювання обігу віртуальних активів нецільеспрямованим, а також пропозиція передати ці функції Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку. У подальшому Верховна Рада ухвалила зміни, і 15 березня 2022 року Президент підписав Закон «Про віртуальні активи» [2; 5].

На фоні повномасштабного вторгнення Росії в Україну уряд активізував співпрацю з представниками криптосектору. У травні 2022 року Президент В. Зеленський оголосив про запуск глобальної ініціативи United24, через яку уряди країн, бізнеси та окремі люди могли робити пожертви на підтримку України під час війни як у фіатних валютах, так і в криптовалютах. Лише за перший тиждень було зібрано понад 25 млн доларів США [5].

У контексті розвитку криптовалют слід відзначити, що операції з електронними грошима потребують великої кількості електроенергії, що ускладнює масштабування цифрових валют. У 2022 році в Україні сталася криптовалютна криза майнінгу, і в майбутньому можна очікувати проблеми з постачанням відеокарт. З огляду на ризики та відсутність гарантій для інвесторів, складно прогнозувати можливий наступний обвал курсу криптовалют.

Основним фактором, що стримує розвиток криптовалют, є відсутність офіційного визнання їх як платіжного засобу на державному рівні. На відміну від традиційних валют, таких як долар або євро, що мають міжнародне визнання, криптовалюти не є визнаними засобами платежу в більшості країн.

Перспективи їхнього офіційного визнання в рамках існуючих ринкових механізмів криптовалют залишаються малоімовірними.

Для того щоб криптовалюти могли стати повноцінним засобом платежу в реальній економіці, необхідно створити новий інноваційний механізм їх обігу, який включатиме запобіжні заходи для вирішення поточних проблем. Така система дозволить ефективно використовувати електронні гроші для фінансових операцій на рівні держав.

Водночас криптоіндустрія активно розвивається. У 2022 році найбільшим стартапом за обсягом залучених інвестицій став проєкт з криптогалузі, що отримав 500 мільйонів доларів США. Ця компанія запустила блокчейн-платформу, яка допомагає розробникам створювати децентралізовані додатки (dApps). Компанія NEAR стверджує, що їхня платформа є швидшою, простішою в користуванні і дешевшою в порівнянні з конкурентами. Платформа NEAR обробляє понад 100 000 транзакцій на секунду, що значно перевищує показники Ethereum (15), Bitcoin (5-7) і українського Solana (3000). На платформі вже працюють близько 300 додатків (Aurora, Bugoww, Ref Finance тощо), і її використовують понад 200 000 користувачів по всьому світу [11].

Криптовалюта має низку важливих характеристик, таких як відсутність централізованого контролю платіжної системи, а також неможливість примусового повернення, вилучення чи "заморожування" транзакцій без доступу до приватного ключа власника. Крім того, криптовалюти є інвестиційними інструментами. Перші інвестори, такі як Кемерон і Тайлер Вінкловосси, змогли значно збільшити свої вкладення в криптовалюту. Переваги криптовалют включають рівні умови для всіх користувачів, безмежні можливості для транзакцій, прозорість, простоту міжнародних переказів та неможливість заблокувати криптовалютний гаманець. Крім того, криптовалюти мають відкритий код і децентралізовану структуру, а також не потребують комісії.

Проте існують і недоліки криптовалют. Серед них можна відзначити ризик втрати доступу до криптовалюти через втрату приватного ключа, проблеми з поверненням коштів при помилкових переказах, відсутність гарантій безпеки електронних гаманців, загрози від хакерських атак, нестабільність курсу, високі енергетичні витрати та недовіру з боку користувачів. Аналіз динаміки курсу біткоїна та ефіріума показує значні коливання їх вартості по відношенню до долара протягом досліджуваного періоду.

Погляди різних країн на регулювання криптовалют відрізняються — від повного заборони їх використання та визнання операцій з криптовалютою незаконними, до часткової заборони або навіть легалізації цифрових активів. В Україні в 2022 році Верховна Рада прийняла Закон «Про віртуальні активи», який легалізував криптовалюту, що дало змогу запустити глобальну ініціативу United24, спрямовану на підтримку України під час війни. У рамках цієї ініціативи люди можуть робити пожертви як у фіатних валютах, так і в криптовалюті.

Щодо майбутнього криптовалют, основними перешкодами для їх поширення є відсутність визнання електронних грошей державами як офіційних засобів платежу, на зразок долара, євро та інших вільно конвертованих валют. Перспективи їх офіційного визнання в рамках поточних механізмів криптовалютного ринку виглядають малоімовірними та не зовсім доцільними. Однак попри це, зростання використання криптовалют зберігається в таких секторах, як NFT-токени, зокрема у ігровій індустрії, музиці, мистецтві та спорті, що відкриває перспективи для майбутніх досліджень.

ВИСНОВКИ

Криптовалюти вже стали невід'ємною частиною глобальної фінансової системи, змінюючи підходи до здійснення платежів, зберігання вартості та інвестицій. Вони забезпечують рівні умови для користувачів, дозволяючи здійснювати міжнародні транзакції з мінімальними витратами та високим рівнем безпеки. Україна займає одне з провідних місць у світі за інтенсивністю використання криптовалют серед населення, що підтверджується значним обсягом криптовалютних пожертв та активною інтеграцією криптовалют у фінансову систему країни.

Дослідження показало, що різні країни мають різні підходи до регулювання криптовалют. Країни, як-от Швейцарія і Сальвадор, створюють сприятливе середовище для розвитку криптовалютних ринків, тоді як інші держави, такі як Китай, вводять обмеження або заборони на використання криптовалют. В Україні законодавство поступово адаптується до нових реалій, надаючи криптовалютам легальний статус, але потребує подальшого вдосконалення для ефективного регулювання цього сектору.

Перспективи розвитку криптовалют вказують на їх зростаючу роль у глобальній економіці. Їх використання у фінансових операціях, таких як міжнародні перекази та інвестиції, стає дедалі популярнішим завдяки технології блокчейн, яка забезпечує прозорість і безпеку. Згідно з прогнозами, ринок криптовалют може значно зрости, що демонструє величезний потенціал для подальшого розвитку цієї технології.

Зважаючи на швидко змінювану природу криптовалют, важливо продовжувати дослідження їх впливу на економіку та фінансові системи країн. Особливу увагу слід приділити питанням безпеки криптовалютних транзакцій, правовому регулюванню їх обігу та розробці нових механізмів інтеграції криптовалют у фінансову систему. У результаті, криптовалюти мають великий потенціал для змін у фінансових та технологічних системах, але потребують подальшого удосконалення регулювання та забезпечення безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєнко В. Ю., Чубарь О. Г. Криптовалюти: економічна сутність, історія розвитку та роль на світовому фінансовому ринку. Наукові перспективи. Серія «Економіка». № 1 (43). 2024. С. 340-358. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/58142/1/%d0%9d%d0%9f%20%d0%9a%d1%80%d0%b8%d0%bf%d1%82%d0%be%20%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f1%2843%29.pdf>.
2. Законодавство України. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Молчанова Е., Солодковський Ю. Глобальна сервісна природа сучасних криптовалют. Міжнародна економічна політика. 2014. № 1. С. 60-79. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Мер_2014_1_6.
5. Новини. Офіційне інтернет-представництво. Президент України. URL : <https://www.president.gov.ua/news/last>.
6. Посадовці з Нацполіції та прокуратури задекларували найбільше криптовалют у 2022 році. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/crypto-geo-2023>.
7. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05.04.2001 № 2346-III. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
8. Про систему валютного регулювання і валютного контролю : Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. №15-93 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 17. – Ст. 184.

9. Сословський В. Г., Косовський І. О. Ринок криптовалют як система. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики, 2016. № 2. С. 236-246. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Fkd_2016_2_24.
10. Танклевська Н.С., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Економічна сутність та види криптовалют у світі. Бізнес-навігатор, 2021. Вип. 4–2. С. 133–138. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=bnav_2017_4-2_29.
11. Топ-8 українських стартапів 2022 го: кому вдалося залучити найбільший обсяг інвестицій. URL : <https://mind.ua/publications/20251229-top-8-ukrayinskih-startapiv-2022-go-komu-vdalosya-zaluchiti-najbilshij-obsyag-investicij>Стартап
12. Яцик Т. Сутність криптовалюти та етапи її розвитку у фінансовому обліку. Молодий вчений, 2018. №3 (55). С. 385-390. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4969>.
13. 2023 Cryptocurrency Gains by Country. <https://www.chainalysis.com/blog/cryptocurrency-gains-by-country-2023/>.
14. 5 Safest Crypto: Best Coins for Risk Adjusted. URL: <https://mudrex.com/learn/5-safest-crypto/>.
15. *Bitcoin is an innovative payment network and a new kind of money.* URL: <https://bitcoin.org/uk/>.
16. Crypto 2050: what the future holds for digital currencies. URL: <https://fintechmagazine.com/articles/crypto-2050-what-the-future-holds-for-digital-currencies>.
17. Crypto assets legalised in Ukraine. URL: <https://cms.law/en/ukr/publication/crypto-assets-legalised-in-ukraine>.

18. Crypto donations to Ukraine and Russia: breaking down the numbers. URL: <https://www.elliptic.co/blog/analysis/crypto-donations-to-ukraine-and-russia-breaking-down-the-numbers>.

19. *Crypto License in Switzerland*. URL: <https://gofaizensherle.com/crypto-license/switzerland#:~:text=Cryptocurrency%20and%20blockchain%20projects%20are,them%20comply%20with%20applicable%20laws>.

20. *Crypto regulations in Switzerland*. URL: <https://rue.ee/crypto-regulations/switzerland/>.

21. Cryptocurrency Adoption and trends in Ukraine in 2022. URL: <https://triple-a.io/cryptocurrency-ownership-ukraine-2022/>.

22. *Cryptocurrency regulation: Rules are in development*. URL: <https://www.britannica.com/money/cryptocurrency-regulation>.

23. *Cryptocurrency regulations are changing across the globe. Here's what you need to know*. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2024/05/global-cryptocurrency-regulations-changing/>.

24. *Cryptocurrency regulations around the world*. URL: <https://complyadvantage.com/insights/cryptocurrency-regulations-around-world/>.

25. *Cryptocurrency Regulations Around the World*. URL: <https://www.investopedia.com/cryptocurrency-regulations-around-the-world5202122>.

26. *Cryptocurrency Regulations: Inside the Global Landscape*. URL: <https://www.techopedia.com/crypto-regulations-inside-the-global-landscape>.

27. *Cryptos on the rise 2022*. URL: <https://www.thomsonreuters.com/en/reports/cryptos-on-the-rise-2022.html>.

28. *Die Zukunft von Krypto: Was Experten für das Jahr 2024 erwarten*. URL: <https://blog.bitpanda.com/de/die-zukunft-von-krypto-was-experten-fur-das-jahr-2024-erwarten>.

29. *Digital 2022: big rise in cryptocurrency ownership*. URL: <https://datareportal.com/reports/digital-2022-big-rise-in-cryptocurrency-ownership>.

30. *Historia Bitcoina – Jak Powstał I Dlaczego? Ile Kosztował?* URL: <https://kryptowiedza.pl/historia-bitcoina-jak-powstal-i-dlaczego-ile-kosztowal/>.
31. *Kryptowaluty: podstawy dla początkujących.* URL: <https://moniaiki.pl/podstawy-kryptowalut-co-to-kryptowaluty-poradnik/#1>.
32. *Money Across Borders: How Cryptocurrency Has Opened Global Exchange.* URL: <https://www.cato.org/publications/money-across-borders-how-cryptocurrency-has-opened-global-exchange#rise-cryptocurrency-global-economy>.
33. *New regulation for crypto market in Brazil.* URL: <https://br.ebury.com/en/blog/new-regulation-for-crypto-market-in-brazil/>.
34. *Popular Types Of Cryptocurrency & How Do They Work.* URL: <https://www.forbes.com/advisor/in/investing/cryptocurrency/types-of-cryptocurrency/>.
35. *Regulation of Cryptocurrency Around the World.* URL: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l1/l1glrd/2018298387/2018298387.pdf>.
36. *Rynek kryptowalut w dobie wojny na Ukrainie.* URL: <https://wei.org.pl/2023/aktualnosci/kpiech/rynek-kryptowalut-w-dobie-wojny-na-ukrainie/>.
37. *Switzerland as a Jurisdiction (ZUG) for Crypto Companies.* URL: https://ptoken.io/services/legal/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=g&utm_content=671916156674&utm_term=crypto%20jurisdictions&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwxqayBhDFARIsAANWRnRGr3FR8kr1CnKa6jXZ0B_FGOtvDTldnpWO2BgSGhVGdfrRrWMofv8aAgU6EALw_wcB.
38. *The 2023 Global Crypto Adoption Index: Central & Southern Asia Are Leading Way in Grassroots Crypto Adoption.* URL: <https://www.chainalysis.com/blog/2023-global-crypto-adoption-index/>.
39. *The 5 Most Private Cryptocurrencies.* URL: <https://www.investopedia.com/tech/five-most-private-cryptocurrency>.
40. *To koniec prywatności i unikania podatków?* URL: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/UE-kryptowaluty-i-podatki-powstanie-rejestr-inwestorow-8611002.html>.

41. *Types of Cryptocurrency.* URL:
<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/cryptocurrency/types-of-cryptocurrency/>.

42. *Virtual currency schemes – a further analysis.* URL:
<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf>.

43. *What are the Types of Cryptocurrency and How Do They Work?* URL:
<https://www.tokenmetrics.com/blog/types-of-cryptocurrency>.

44. *Where in Europe are people investing in crypto the most?* URL:
<https://www.euronews.com/business/2024/03/05/where-in-europe-are-people-investing-in-crypto-the-most>.